

Kurucusu:
Dr. Mehmet Ali UZ

Yayın Kurulu:
Dr. Mehmet Ali UZ
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
Hasan YAŞAR
Ahmet ÇELİK
Ali IŞIK
Av. Serdar CEYLAN

CİLT: 24 • SAYI: 3
19 Şubat 2025 ÇARŞAMBA



KADEMİK

Sayfalar

Merhaba

[/akademiksayfalar](#)

www.merhabahaber.com

65. YAŞINDA KİTAP AŞIĞI

BEKİR ŞAHİN

ÖZEL SAYISI
-2-



M. Ali
KÖSEOĞLU



BEKİR ŞAHİN PORTRESİ: ESKİ KİTAPLARIN İZİNDE MODERN ZAMAN EVLİYA ÇELEBİSİ

Bekir Şahin; ilahiyatçı, araştırmacı, yazar. Her şeyden önce ve öte, muazzam bir yazma eser ve kütüphane âşığı. Aynı zamanda Muhammet Sami ve Veysel Emin'in babası... Malazgirt Zaferi'nden sonra Oğuz ve Afşar boyları başta olmak üzere pek çok Türk boyuna iskân olan Konya'nın, Kadınhanı ilçesine bağlı Hacı Ofazlar köyünde, 1960 yılında gözlerini açtı hayata. O yıl, ileride Doğru Yol Partisi'nin ilk 34 kurucusundan biri olacak "İsmail Dokuzoğlu" ilçenin kaymakamı idi. O ise siyasetten ve devlet işlerinden uzakta, bir çiftçi çocuğu olarak annesi Hatice Hanım'ın ve babası Veysel Şahin'in sıcaklığında Anadolu irfanıyla yoğruldu.

Bekir Şahin'in çocukluğu, toprağın ve kitabın aşkıyla geçti. Altı yaşında, köyün eğitimci tarafından okula kaydedildiğinde, bu başlangıç sadece bir eğitim yolculuğu değil,

bir kültür ve bilgi serüveninin ilk adımıydı. Köylerini geride bırakıp Kadınhanı'na göç ettiklerinde, kerpiçten tek odalı bir evde, kitaplarla oyun oynayarak, onları renklerine göre ayırarak geçirdi çocukluğunu. Annesinin "Benim oğlan çeyiz topluyor, demek ki erkeklerin çeyizi kitapmış" sözleri, Bekir Şahin'in gelecekteki yolculuğunun ne denli kitaplarla iç içe geçeceğini haber veriyordu.

İlkokuldan sonra, nenesinin "Bu çocuk okuyacak gibi duruyor, sen bu çocuğu İmam Hatibe ver" demesiyle başladı İmam Hatip macerası. Ancak, o yıllarda okul yoktu, açılmamıştı. Bu süreçte, amcası ortaokula yazdırmaya karar verdiğinde, yine bir tesadüf eseri İmam Hatip Okulu'nun açıldığını öğrendiler. Bekir Şahin için İmam Hatip günleri, sadece bir okul değil, bir yaşam biçimi, bir eğitim felsefesi, okumaya ve kitaba dair tohumların filizlendiği bir

Bekir Şahin'in gençlik fotoğrafı





Bekir Şahin, M. Ali Köseoğlu, Fikret Karapınar, Hasan Yaşar

bahçe oldu. Orada, kitap sevgisi, kütüphanecilik ve okuma alışkanlığı iyice pekişti. Kütüphane, onun için bir sığınak, bir öğrenme sahnesiydi.

Öğretmenlikten Kütüphaneciliğe

İmam Hatip'ten sonra, öğretmenlik ve idarecilik yaptığı Ağrı, Afyon, Burdur gibi şehirlerde, eğitim ve kültür hayatına katkı sağladı. Ağrı Tutak'ta İmam Hatip Lisesi'nin yapılmasına öncülük etti. 1997'de Burdur İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü'ne atanmasıyla, kütüphanecilik alanında kariyerine yeni bir yön verdi. Kaderin cilvesiyle eşi Ayşe Hanım'ın sağlık durumu, onu kütüphanecilik alanında daha aktif bir rol üstlenmeye zorladı. Bu tevafular silsilesini şöyle anlatır: "Kader-i İlahi sizi bir yere sevk ediyor. O tarihlerde eşimde bir rahatsızlık meydana geldi. Hastane olan bir yerde görev yapmam gerekiyordu. İl Halk Kütüphanesine müracaat ettik, oraya da hiç müracaat yoktu. Burdur İl Halk Kütüphanesinde müdürlüğe başladık."

Burada göreve başlama tarihi de bir hayli manidardır: 28 Şubat 1997.

2002'den itibaren Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde,

sonra da 2011'de Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü'nde görev yaptı. Bu süreçlerde, yazma eserler konusundaki çalışmaları, ulusal ve uluslararası sempozyumlarda sunulan bildirileri, kütüphanecilik ve kültür konulu makaleleri, onun bu alandaki öncü rolünü pekiştirdi. Devlet Lisans Okulu'nda aldığı Arapça eğitiminin ardından yürüttüğü Osmanlıca çalışmaları onun çeşitli ortak ve bağımsız projelerde bulunmasına ve bu sayede Osmanlı Türkçesiyle yazılmış kimi eserlerin günümüz Türkçesine kazandırmasına vesile oldu. Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü, Türkiye'nin önemli bir şifahanesi, Bekir Şahin Hocamız da bu şifahanenin başhekimidir. Kütüphane, onun liderliği altında Türkiye ve dünyada önemli bir konuma geldi. Bu başarıyı, kurumsallaşma ve takım ruhu ile açıklıyor: "Bütün kurumlar kurumsallaşırsa, kurumlarda takım ruhu olursa başarı olur."

İstanbul Süleymaniye Kütüphanesinden sonra en büyük yazma eserler koleksiyonuna sahip kütüphane Konya'dadır. Konya, Selçuklu döneminden itibaren kütüphanelerle dolu bir payitaht olmuş; Sadreddin Konevi gibi âlimlerin

eserleri, Yusuf Ağa, İzzet Koyunoğlu, Mevlâna Müzesi ve Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi gibi dört önemli koleksiyon bu şehirde bulunmaktadır. 2002’de, Türkiye’nin birçok yerindeki korumasız kütüphaneleri bir araya getiren bir genelge ile Konya Yazma Eserler Kütüphanesi, Anadolu’nun hafızası konumuna yükselmiştir. Bu kütüphanede, Van’dan İzmir’e kadar uzanan bir coğrafyadaki yazma eserler, yurtdışından gelen koleksiyonlarla birlikte muhafaza edilmektedir.

Aklı Fikri Yazma Eserlerde

Bekir Şahin Hocam ile halef-selef olduk; o benden önce Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) Konya Şube Başkanı iken, ben de onun başkan yardımcısıydım. Ancak, bu unvan onun için sadece bir başlıktır. Aklı, kalbi, ruhu hep eski kitaplardadır. Onun için, yazarlık ve edebiyat dünyası önemli olsa da, eski kitapların tozlu sayfaları arasında yolculuk yapmak, onları koruma altına almak, geleceğe taşımak çok daha büyük bir tutkudur. Türkiye Yazarlar

Birliği’nin başkanıdır, ama onun asıl görevi, modern zamanın Evliya Çelebisi gibi, Anadolu’nun dört bir yanındaki eski kitapları araştırmak, bulmak ve muhafaza etmektir. Bir bakmışsınız Rodos’ta, bir bakmışsınız Diyarbakır’da, bir kitabın izini sürmektedir.

Bekir Şahin Hocamız, kitapların izini titiz bir dedektif gibi süren adamdır. Eski kitapların peşinden koşarken, onların kokusunu, dokusunu, tarihini hisseden bir ruh taşır. Bir kitap bulduğunda, onu adeta canlandıran, tarihin tozlarını üfle-yip, yeni nesillere miras bırakan bir kültür elçisidir. Onun için her eski kitap bir hazine, bir tarih parçasıdır. Bu hazineleri araştırmak için Anadolu’nun dört bir yanına seyahat eder, kütüphanelerin, camilerin, medreselerin unutulmuş köşelerinde saklı olan eserleri gün yüzüne çıkarır. Konya Ansiklopedisi’ne yazdığı 35 madde, sadece bu şehrin tarihini ve kültürünü belgelemekle kalmamış, aynı zamanda bu şehrin manevi ve tarihi zenginliğini anlatan bir kılavuz olmuştur. Bekir Şahin, kitapları ve yazma eserleri, sa-

Abdürrahim Karakoç ziyaretinden bir fotoğraf



dece tozlu raflarda kalmak için değil, insanların kalplerinde ve zihinlerinde yaşamak için korumaya almıştır.

Şahin Hocamız, sohbetlerinde sık sık yazma eserlerin sadece bilgi taşıyan metinler değil, aynı zamanda sanat, kültür ve tarihsel birer değer olduğunu vurgular. Matematikten astronomiye, tıptan edebiyata kadar pek çok alanda eserler bulunurken, bu kitapların sanatsal özellikleri, hat, tezhip, ebru gibi geleneksel sanatların gelişmesinde büyük rol oynamıştır. Geçmişte bu eserler cahillik ve kültürel düşmanlık sebebiyle zarar görmüş, hatta yok edilmiştir. Şimdi ise, bu eserler korunmakta, dijitalleştirilmekte ve dünyaya açılmaktadır.

O, Bizim Dağın Meyve Veren Ağacıdır

Bekir Şahin, kültürel mirasın sadece geçmişe ait değil, geleceği de şekillendiren bir unsur olarak görür. Yazma eserlerin içeriği, insanlığın bilgi birikimi açısından olduğu kadar, nezaket, efendilik ve adalet gibi değerlerin yeniden kazandırılması açısından da önemlidir. Osmanlı arşivlerinin ve yazma eserlerin tam olarak araştırılmadığını, bu belgelerin ortaya çıktıkça tarihi gerçeklerin daha net anlaşılabileceğini ve bazı yanlış bilinen doğruların, doğru bilinen yanlışların açığa çıkacağını ifade eder. Gençlere, kendi kültürlerine sahip çıkmalarını, ilim ve sanatla meşgul olmalarını önerir. Gençlerin, “Ben kimim?” sorusunu sorarak asaletlerine dönmeye başladığını ve bu yeni neslin erdemli bir toplum oluşturabileceği umidini taşır. Öğretmenlere ve bilim insanlarına da gençlere örnek olma görevi düştüğünü hatırlatır.

Bekir Şahin, Kadınhanı'nın bağrından çıkmış, doğduğu yere hep vefa göstermiş, sağında solunda mutlaka Kadınhanlı hemşerileri yer



almış, onları gözetmiş, kollamış birisidir. Kolay kolay insan harcamaz, “Bizim dağın odunu” sözünü ben ondan işittim. Kendisi, bizim dağın meyve veren ağaçlarındandır. Ömrünün son demlerinde, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tedavi gören şair Abdurrahim Karakoç'u beraber ziyaret etmiştik. Şahin Hocamızın ‘insan harcamama’ özelliğinden bahsedince ironi yaparcasına merhum şairimizin “Rıza-yı Hak için çıkmışız yola / Kulların engeli yıldırılmaz bizi / Onulmaz dostların açtığı yara / Düşmanın kurşunu öldürmez bizi” mısraları geliyor aklıma... Bir taşla iki kuş vurmaya sever, mesela oğlu Sami'nin düğününde Veysel Emin'i de sünnet ettirmiştir. Onun çalışmaları, sadece eski kitapları bulup korumakla kalmayıp, bu eserlerin içinde uykuya çekilen hikmetli bilgiyi ve maneviyatı gün yüzüne çıkararak gelecek nesillere aktarmak üzerine kuruludur.

Ben onu, yazma eserlerin ve kadim bilginin peşinden koşan bir modern zaman Evliya Çelebisi olarak görüyorum.

Caner
ARABACI



“KİTAPÇI DEDE”

Herhalde ona en çok böyle bir hitap yakışırdı. Bir defasında, yolda gördüğü belli ki yoksul bir grup çocuğu, Bölge Müdürü olduğu kütüphaneye götürüp ellerine seviyelerine uygun kitaplar vererek gönüllerini hoş edip göndermişti. Bu “bir defa”lar kaç kez tekrarlandı bilmiyorum. Ama kütüphaneye ulaşan yolda yürürken çocukların, “Kitapçı Dede”ye nasıl baktıklarını görmek, bana çocuk yüreğine girmenin ne demek olduğunu öğretmişti. Bizim çocukluğumuzda müdür, hele hele bölge müdürü büyüklere destursuz yak-

laşmak mümkün müydü? Babam rahmetli, Beyşehir Hükümet Konağı’nda memura yaklaşırken şapkasını kucağına alıp tazim vaziyetinde kapıdan giriyordu. Onu küçükken, yaşımın büyütülmesiyle ilgili bir iş vesilesiyle, resmi yerde birlikte nadir bulduğumuz bir anda seyretmiştim. Herhalde manzara, Tek Parti Devri otoriter devlet yapısının, çok sonraları bile yaşama-ya devam eden etkisinin bir tezahürü idi.

Kitapçı Dede, kitap okumayı, okutmayı, kitaplı kültürün yayılmasını seviyordu. Bu sevginin, çocuklar üstünden geleceğe intikaline fiilen gayret ediyordu. Onun için Yazma Eserler Kütüphanesi’nde bulunmasına rağmen, yeni yayınları da yanında bulunduruyor, takip ediyor, onlardan yanına gelenlere kitap hediye ediyordu. Kendisini ziyaret edenlerin, “Kapıyı burnuyla açanlarını” daha fazla seviyordu. “Kapıyı burnuyla açmak”tan kastı belliydi. Gelen; iki eli de kitap dolu olduğu için, kapıyı eliyle değil, burnuyla açmak zorunda kalacaktı. O pozisyonu ima ediyordu. Kitapçı Dede’ye elbet kitaplı dostlar yakışırdı. Kitap okuyan, okumayı her fırsatta yaygınlaştıran bir kültür adamı olmayı, bürokratik kafaya tercih eden gönül adamlığı, her halde nasipli bir insan olmak demekti.

KİTAP ALIM-SATIMI

Kitapçı Dede, yalnız sokaktaki çocuklara kitap temin etmez bazen kitap alıp satardı. Onun kitap alıp sa-

Caner ARABACI | Bekir ŞAHİN

İstiklâl Marşı’nı
Değiştirme Çabaları ve
**Millî Şair’de
Dirilmek**



لِذَاكَ كَانَ حَامِلُو الْقُرْآنِ أَشْرَافَ الْأُمَّةِ أُولَى الْإِحْسَانِ
وَأَنْتُمْ فِي النَّاسِ أَهْلُ اللَّهِ وَأَنْ رَبَّنَا بِهِمْ يَبْتَهِى



Caner Arabacı, Raşit Keskin, Bekir Şahin kütüphane söyleşisinden bir fotoğraf

tımı, başkalarının ticaretine benzerdi. Nev-i şahsına münhasır ve kârı çok yüksekti.. Lisans tamamlama döneminde kendisinden ders aldığımız, farklı bir hocamız vardı: Hasan Özönder. Dersine kendini verir, bildiklerini güzel bir üslupla talebelerinin gönlüne girerek aktarmaya gayret ederdi. Her biri eğitimin değişik kademelerinde eğitimci olan talebeleri onun üslubuna, hayranlıkla karışık bir saygıyı duyarlardı. Aileden varlıklı, evlatları yönünden ticaretle irtibatlıydı. Çok sonra öğrendik ki, Hasan Hoca fevkalade bir maddi zorluk içine düşmüştü. Başkaları “Ah, vah” ederken Kitapçı Dede, Hoca’dan habersiz bir destek yolu oluşturdu. Özönder’in elinde bulunan kitaplarını, “satmak” üzere kütüphaneye getirerek ücretini Hoca’ya “Satıldı” şeklinde teslim etti. Bu nezih usulü yürütürken, kütüphaneye gelen bir emekli avukat, Kitapçı Dede’nin niçin böyle davrandığını öğrenmişti. Bunun üzerine ondan, Hoca’nın satılmayan bütün kitaplarını getirtmesini istedi. Kendi evinin bahçesinde yaklaşık yirmi beş-otuz bin kitaplık düzgün bir kütüphanesi olan Ahmet Ergun, böylece elde kalan kitapların tümünü satın aldı. Kitapçı Dede, satılan kitapların bedelini sıkıntı içindeki Hoca’ya teslim etti. Yalnız, Hoca’nın kitaplarını sa-

tın alan avukattan haberi hiç olmadı, olmadan da vefat etti. Belki vefattan çok sonra olduğu için bugünlerde kayda geçirilmesinde yarar var. İyiliği, karşısındakini hiç incitmeden yapabilen gönül erlerinin olması, elbette Konya’yı gönül ikliminde güzelleştirecek, zenginleştirecek bir durum. Kitapçı Dede, iyilik düşüncesini, gönülünden olaya talip olan Ahmet Ergun ile kervana dönüştürmeye vesile olmuştu. Böylece Kitapçı Dede’nin, yüksek kârla kitap alım-satımı ile de meşgul olduğu açığa çıkmış bulunmaktadır. Keşke, zorda kalan, kalemiyle geçinmek durumunda olan Türkistan mücahidi Haki İzler gibi bir çok unutulmuş, bilinmeyen irfan sahipleri devirlerinde de Kitapçı Dedelerimiz olsaydı.

VEYSEL DEDE FARKI

Bürokratik Cumhuriyet içinde, böylesine yüksek bir anlayışın sahibi yöneticilerin yetişmesi için elbette “Veysel Dede”nin evladı olmak şans getirmiş, sağlam bir altyapı hazırlamıştı. Geldiği yeri unutmayan müdür, fildişi kuleye yerleşebilir miydi?

Veysel Dede, elinde kazması-küreği, ahırına bağladığı bir ineği ile kendi yağıyla kavrulan, geçimini beden gücüyle çalışıp alın teriyle sağlayan, maaşsız, gariban ama alını açık,

lekesiz bیریdi. Kadınhanı'na göçürdüğü ailesini, amelelikle geçindirirdi. Tabi biraz ekip dikecek tarlası, evinin bir bölümünde ineği vardı. Yoğurt, süt dışarıdan alınmaz, evde sağılıp pişirilirdi. Hatta pazara denk gelen günler, ak süt gibi ak yürekli ana, oğlu Bekir'in minik ellerine bir bakraç kendi yaptığı yoğurdu verip pazara satmaya gönderirdi. O yoğurt ücreti, Anadolu mayasını, sütü ve yoğurduyla birlikte oğluna da çalan ananın, aile bütçesine bir minik helal katkısıydı. Elde para dönmeyince, dışarıdan istenip alınmaz, kazanılır; ihtiyacın da asgarisi, Allah'tan başkasına yüz sürülmeden görülürdü.

Bir defasında Veysel Dede'ye, çok para getirebilecek bir haber geldi. Kadınhanı girişindeki tarlasından devlet yol geçirecekti. Onun da hakkı vardı. İstimlak bedelini gidip alması gerekiyordu. Haberi dinleyen Veysel Dede, diklenmiş, "Yola giden tarlanın parası mı alınır?" deyivermişti. Fakir ama onurluydu. Fakir ama yüreğinde hayır yapma duygusu, bileğinde gücü olan Anadolu'nun bilinmeyen evlatlarından bیریdi. Yol hayratı, su hayratı, dedelerinden beridir yapmak istedikleri, bir ömür küçük paralar biriktirerek gerçekleştirmeye teşebbüs ettikleri işlerdi. Bir çeşme

yapıvermek, alnına kimliğini gizleyerek "Sahibül-hayrat" yazdırıvermek, sevdikleri davranışlardandı. Veysel Dede'ye de imarla birlikte öylesine bir fırsat doğmuş, o da tabiatındaki yüksekliği ortaya koyuvermişti. O ana ve babanın evladı bürokraside bir yere gelince, ona köklerle bağı unutup koparmama yolunda farklı bir basiret, iç dünyasına yüklenmişti. O fark, diplomayla, makamla, mevkiyle elde edilebilecek bir ayrıcalık değildi. Anadolu mayası ona, bazı özellikler katmıştı. Makamı, aracı, kalemi, kendisi; millete, onun kültürüne hizmet içindi. Aynı makama oturmuş yetkililerin baştan bu yana hepsini az-çok tanımış, çok yetkili görmüş biri olarak, zihinde dönenlerin ister istemez etkisinde kalmayı kimse dışlamamalı. Gölgesinden korkan, tavşan yürekli ama menfaatini gözetmede şahin, koltuğa yapışan hatta ondan şeref alan tipleri tanıdıktan sonra, "Kitapçı Dede"ye takdir duygularını saklamak, her halde haksızlık olurdu. Makamda oturup, çayını yudumlamak varken, nerede yazma eser var orada kendini vazifeli addedip Burdur'dan Trabzon'a oradan Diyarbakır'a yeri geldiğinde Buhara'dan Bakü'ye oradan Körfez'e, Moskova'dan Washington'a, Sofya-Mestanlı'da Akif Ata-

İhsan Kayseri, Hasan Yügrük, Ahmet Saim Arıtan, Bekir Şahin, Bahtiyar Eroğlu, Caner Arabacı, Hasan Yaşar, Seyit Küçükbezirci ikindi sohbetlerinden bir hatıra





**Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nden bir hatıra
Saime Yardımcı, Mehmet Ali Uz, Mustafa Kavuş vd.**

kan'dan Rodos'ta Hafız Ahmet Kütüphanesi'ne koşturmak, bir cehdin tezahürü olmalıydı.

Bin yıllık birikimi mahvetmek için, iblislere bile taş çıkartan, ama maaşını bizim cebimizden değil damarımızdan çeken kan kurutucuların tahribatını durdurmak kolay değildi. Kültürel varlığa sahiplenip onu korumak aslında milleti, vatani savunmak demekti. Üstelik bunları yaparken sıradan görevli tevazusuyla yaygarasız sonuca odaklanmak, bazı çelmelere aldırış etmemek, onları yok saymak, Veysel Dede basiretini gerektiriyordu. Elbette “balığın bilmediğini Hâlık” bilirdi. Halk içinde ama Hakk'la birlikte olma şuuru başka bir şeydi. Bedbin, yer kaplayan, millet sırtında kene olan, fakat her şeyden şikâyet edip hiçbir şey yapmayan gizli vatan hainlerinden olmamak gerekiyordu. Vatana sevdâ, kültüre hizmet karşılıksız ve hasbi olmalıydı. O, bunu yapmaya kendini sessizce hasretmişti. Kötülük, ahlaki tefessüh, yanlış tutum, nasıl çevreye geçer, kirletici olursa; iyilik, içten gayret, yüreğini ortaya koyma da insandan insana geçer, yayılır ve örneklik teşkil eder. İş, bürokraside üretken, sorun çözen, alanında yükselişi sağlayan tipleri çoğaltmada. Tabi içimizden, “iyi örnekler de var” duygusunu geçirtenlere burada şükran borçluyuz. Bekir Bey üstünden bunu ifade etmemiz gerekirdi.

Bir defasında, kurum yöneticisi olarak kendisine emanet edilen kültürel vazgeçilmezleri dışarı atan yüksek unvanlı birilerinin attıklarını, arabalarla kütüphaneye getirip korumaya almış ve üst katta sergilemişti. SÜ. Konya ve Yöresi Tarih Araştırma Merkezi'nde görevli iken ben de bu malzeme içinden seçtiğim kitaplardan otomobilimle merkeze götürüp kütüphaneye koymuştum. Ama vicdanım çift taraflı sızlamıştı. Bir hamiyet sahibi, sahip çıkıp getirmese onlar çöp veya hurda kâğıtçılardan kâr malzemesi olacaktı. Peki ya kendisine emanet edilen makam sahibinin bu hoyratlığına ne demeliydi?

Bir başka sefer, birlikte ziyaret ettiğimiz bir önemli bölge müdürünün kamyonla çöpe gönderdiği Osmanlı Türkçesiyle yazılı belgeleri, Bekir Bey kâğıtçılardan satın alıp muhafaza etmişti. Bir devlet kurumu, koruması gereken arşiv malzemelerini depo boşaltma gerekçesiyle atıyor, bir başkası kâğıtçılardan o evrakı satın alıyordu. İkisi de okumuş, mevki makam sahibi bürokratlardı. Atan da alan da birbirini biliyordu. Atan, “Niçin, bir devlet kurumuna vermedi?”, sorusu boğazıma yumruk gibi oturmuştu. Sonra öfkeyle, “Bu Baş Kopardır” diye bir yazı yayınlamış, ardından da mahkemede tarihe hıyanet eden o bürokrat aleyhinde şahitlik etmiştim. Bekir Bey ise, erişebildiklerini kurtarıp korumaya ala-

İkinci Sohbetleri



rak daha güzelini yapmıştı. Yalnız, “Koruması gereken kurumun arşivlik malzemelerini atan adama ne oldu?” diye sormayın. Konya’dan alınıp Kayseri’ye bölge müdürü olarak aktarıldı. Hepsi bu kadar.

Bir başka seferinde, hem de bir üniversite merkezi kütüphanesinden binlerce kitap, kayıt dışı hale getirilip hurda olarak satılmış bir süfli tatilin mezesi yapılmıştı. O zaman Bekir Bey’in üzüntüsü büyüktü. Zira bu işi, kütüphane görevlileri yapmıştı. Beş-altı memura soruşturma açıldı. Sonra onlar, yine göreve dönüp devam ettiler. Yalnız Bekir Bey’den öğrendiğim sonuç ürperticiydi. Zira o memurlar, yeni dönemde kütüphane kayıtlarından düşürdükleri kitapları, “ders aldıkları” için, artık bütün halinde değil ince ince kıyarak hurdaya çıkarıp atmışlardı. Akla ziyan bir durumdu. Ama oldu işte. Bir tarafta, su, sel baskınıyla tuğla haline gelen kitapları, kitap hastanesinde kurtarmak için çırpınan; hastalanan, kitap kurtları tarafından bazı yerleri yenen sayfaları tedavi edip sağlamlaştıran ve hizmete sunan birileri varken, diğer tarafta koruması altına verilenleri yok etmek için ince yollar geliştirenler vardı. Hepsi aynı devle-

tin çatısı altında ve hepsi de millettten maaş alan görevlilerdi. Bu durumda, üstünde resmi bir kütüphanenin mührü bulunan kitabı eski kitapçıdan satın alıp, kütüphane müdürüne bayrak gibi kaldırıp soran Saim Sakaoğlu’na ne deme hakkımız vardı? Binlerce kitabını yıllarca dairesinde, güvenli bir kütüphane bulup vermek için bekletip duran yazar ve kitapseverin, kitap kıyıcılara güvenmesi mümkün müydü? Bekir Bey hassasiyetinde olan kütüphaneciler vardı. Ama çoğalmasa gerekiyordu. Zira yanlış örneklerin yıkıcılığı, estirdikleri güven bozucu rüzgârların tesiri yüksekti.

Bu hali, bir de uluslararası ortamda tartışmak ne kadar yıkıcı olur. Zira Oksford’u gezdiren ve oralı olduğunu gururla söyleyen genç rehber, kütüphane önünde burada on bir milyon kitabın olduğunu belirterek övücünü artırıyordu. Üstelik, Oksford’daki kitap rafları, onun tarifiyle yola dizilse Londra’ya gider gelirdi. Halbuki Oksford yani “Öküz Yolu” değil, başkent Londra’daki kral sarayında bile bir elin parmakları kadar kitap bulunurken, Darülmülk Konya’da onlardan asırlarca önce özel, genel onlarca kütüp-

hane vardı. Geldiğimiz yere bakın. Öküz Yolu'nun yolcuları, milyonluk kitap miktarlarıyla övünürken, Konya kütüphaneleri yüz binlere çıkmadığı gibi görevlilerinden bazıları mevcudu da azaltmanın peşinde. İngiltere'nin, karanlık çağdan güneş batmayan sömürge imparatorluğu faslına geçişiyle, bizim Osmanlı Cihan Devleti'nden Anadolu dikdörtgeni içine küçülüp hapsolmamızın kitapla bağlantısını, sanki burada kurmamız gerekiyor. Yalnız kitapseverleri, haysiyetli kütüphanecileri anmamız, bizi yaygın yanlıştan vazgeçirir mi, endişemiz var. Kitapçı Dede, tabii bizi düşünceden düşünceye sürüklüyor..

Artık yeni teknolojileri kullanarak, dijital kitap, gazete ve dergileri hizmete sunmak, çok yönlü yarar sağladı. Rodos, Bulgaristan başta olmak üzere Türkiye'nin birçok yerindeki yazmaları, Konya Maarif Arşivi'ni, Konya Özel İdare defterlerini, Konya basınından erişebildiklerini kayda aldırın Bekir Bey ve arkadaşlarının hamiyetleri çok önemli. İşini ibadet hissiyle yapan gizli kültür kahramanlarına saygı duymamak mümkün değil.

Aslından kültür bahadırlarının

serbest piyasada da olması gerekir. Kültür tahripçilerinin çokluğu, serbest yayıncı ve kitapçılara ihtiyacımızı büyütüyor.

KİTAPÇILARIMIZ VARDI

Bu millet, geçmişte ne kitapçılar gördü. Yakın tarihe döndüğümüzde ilginç tipler karşımıza çıkar. Üçüncü dereceden Mecidi nişan ve sanayi madalyası sahibi Karabet Efendi, Tevrat'tan Türkçe tercümeler yayımlayan kitapçı Avadis, Rumca risaleler basan kitapçı Şitanidi, Beyoğlu'nda yasak gazeteler satan kitapçı Sorti, Amerika İncil Cemiyeti seyyar kitapçılarından Dimitriyos Minas, İstanbul Amerika Elçiliğince korunan seyyar kitapçı Şadaradyan, Türkiye aleyhindeki yayınları satan Ladika, suçlu bulununca Yunanistan'a kaçan kitapçı Enklidis, İzmir'de yasak kitaplar bulunduran, kitapçı Tokontopolo gibi yüzlerce kitapçı, Osmanlı coğrafyasında fitnenin ve Hristiyan medeniyetinin uzantısı olarak "kitapçı" kisvesi altında faaliyet gösterdiler. Üstelik isimlerini Osmanlı Arşivi'nden aldığımız bu gibiler, kökenleri bizden olan okumuşlar tarafından özgürlük savaşçısı görülüp takip edildi. Çünkü hepsinin ortak düşmanı II. Abdülhamit, dolay-

Seyit Küçükbezirci'yi ziyaretten bir fotoğraf



sıyla Türk devleti ve vatani idi. Yalnız Haçlı uzantıları, Abdülhamit şahsında devletimizi, İslam Halifeliğini yıkmaya peşindeyken, bizden gözüken “aydın” sıfatını taşıyan yerli maşalar ise, kendi devletleri aleyhine kullandıklarını bilmeden onlarla birlikte hareket eden aletler konumundalardı.

İçlerinde, Beyoğlu kitapçılarından Artin Nalbantyan Efendi gibi, “atiyye-i seniyye tertibinden bin kuruş” verilip “faydalı” olanlar da vardı. Zira Artin Nalbantyan, İngiliz Ermeni Cemiyeti hakkında bilgi toplamak üzere Londra’ya gönderilmiş, orada *Ermeniler İşi* adıyla yayımlanacak risale hakkında bilgi edinmiş, Londra’da Anglo-Armenian Cemiyeti’nin düzenlediği, Mösyö Brice’e ikram toplantısında, “Ermenilere muhtariyet verilmesi” hakkında Brice ve *Daily News* gazetesi direktörlerinin konuşmasını devlete bildirmişti. Ayrıca Kitapçı Artin Nalbantyan, Londra’da Protestan kiliseleri temsilcilerinden oluşan bir heyetin, Ankara’da mahkum olan Ermenilerin serbest bırakılmasını sağlamak için Lord Rosebery’e müracaat ettiğini de haber verdiği için ödüllendirilmişti. Anlaşılan Nalbantyan, Osmanlı vatandaşı

olarak devletine bilgi toplayarak hizmet eden Ermenilerden biriydi. Ekseriyet, karşı cephede ve yıkıcı ama o, yüceltilen taraftaydı.

Onlardan bazıları, Türk dostu olarak piyasaya tanıtılıyor, hatta pazarlanıyordu. İstanbul’da bazı caddelere, bir kahvehaneye, tepeye, okula adını verdiğimiz, 1920’de İstanbul şehrinin fahri hemşerisi kabul edilen ve adına bir cemiyet kurulan, TBMM’nin 1921’de şükranlarını sunduğu, hakkında kitaplar, makaleler yazdığımız Fransız deniz subayı Pierre Loti (1850-1923) bunlardandı. Pierre, *Aziyade* ardından *Can Çekişen Türkiye* kitabını yetiştirmişti. Fakat biyografisi içinde anılmayan *Omarok* adlı Fransızca eserinin, İslam dini ve Osmanlı sultanları aleyhinde yazıldığı için Beyoğlu’ndaki kitapçılarından toplatıldığı (25 Temmuz 1892) nedense hep unutulmuştu. Ne de olsa “celladına aşıklık”, garp özentisi sıfatımız olmuştur.

Halbuki bizim eskiden Sahaflar Çarşılarımız, kitapçılarımız vardı. Bir ara Kitapçıların Kethüdası Seyyidülkerim Efendi idi. Ama yozlaşma devrinde, Sahaflar Çarşısı’nda bile İranlı kitapçıların, zararlı kitaplar sattıkları tespit edilmişti. Savrulma

Tahir Büyükkörükçü’yü anma programından bir fotoğraf, Bekir Şahin, Caner Arabacı, İsmail Hakkı Atçeken, Hasan Kılca, Abdurrahman Büyükkörükçü, Yusuf Küçükdağ



büyüktü. İngiliz, Amerikan diplomatik misyonlarının himayesinde Türkiye'nin her yerinde İncil Cemiyeti adına satıcılar, kitap dağıtıcılar, sokak kitapçıları çalışıyorlardı. Medreselerin önünde bile misyonerlerin telkinlerde bulunup bildiri dağıttıkları düşünülürse, Haçlı dünyasının ekonomik, askeri, kültürel atağı karşısında Hilal tarafında bir sönüklük, içe kapanma, hatta hasmına özentilik dikkati çekiyordu. İslam Medeniyeti, insanlığın özlediği dünyanın kurucusu olmak durumundaydı. Ama mensupları, düşmana aşıklıktan medeniyet değerlerinin farkında değillerdi. Jönler, yeryüzünü kana bulayanların güçlerine, geliştirdikleri ilim ve teknolojiye prestijle meşgullerdi. Bu durumdan bir çıkışa ihtiyaç vardı. Özgün değerlerin farkına varan, onları anlayan, anlatan kitaplara, kitapçılara ihtiyaç büyüktü. İşe bu yönden bakınca, yerli ve özentsiz hasbi "Kitapçı Dede" ve onun gibi olanların değeri anlaşılacaktır.

Çeyrek asrı geçen zaman içinde Bekir Bey'le birçok birlikteliğimiz oldu. Beraber geziler, toplantılar, kalem yoldaşlığı yaptık. Bir ara birlikte çok devam edemeyen spor arkadaşılığımıza göre, Bezm-i Alem muhabbetlerimiz daha uzun süreli oldu. Kut kitapçığını hazırlarken, bilgi ve belge bulma yanında, İstanbul'da Halil Kut Paşa'nın mezarına gidip fotoğrafını çekerek esere koymamızı sağlayan Bekir Bey'di. Bir biyografi, bir de Mehmet Akif kitabında ortak imza ile eserlerimiz yayınlandı. Birçok projede beraber olduk. Ahilik Ansiklopedisi, Türkiye Şehircilik Tarihi, Konya'dan sonra en son Kadınhanı'nda birlikte idik. Daha fazla ortak imzalı eserimiz olabilirdi. Yük alır, fedakârlığa öncelikle talip olurdu. Ama sosyal bilimlerin belki mahiyeti, yazı hazırlama, çalışma tarzı, fen ve sağlık bilimlerinden farklı. Onlarda günün yirmi dört saatinde devam edecek deney ve gözlemler, haftalar, aylar sürecek deney

çalışmaları, güçlerin birleştirilmesini zorunlu kılıyordu. Sosyal bilimlerde öne belge ve bilgi kaynaklarını alıp yoğunlaşma daha çok deneniyordu. Değilse insan ve kabiliyet olarak daha fazla kültürel çalışma ve eser üretmede bulunmaz bir arkadaştı. *Milli Şair'de Diriliş*'in hazırlanma kaynağı kendisiydi. İlk marş değiştirme belgelerini bulup korumaya alarak bilim alemine sunmuş, bu vesileyle el yazılı belgelere, marş, dilekçe ve 1925-1926 şartnamelerine erişmek mümkün olmuştu.

Bekir Bey, şimdilerde resmi görevleri, kültür faaliyetleri yanında insani yardım mesaisini artırdı. Türkiye'yi yasa boğan, on bir ilimizin yerle bir olduğu 6 Şubat depreminin ilk günlerinde, bir grup Maraşlı depremzedeye, karlı bir gecede Bekir Bey'in bulunduğu Kızılay Konya Şubesine gitmiştik. İlgisi, çok yönlü desteği, sıcak ve onarıcı idi.

Allah, nice güzel hizmetlerde daha Kitapçı Dede'yi daim ve muvaffak eylesin.

Bekir Şahin, Hasan Yügrük



Hüseyin
ÜZÜLMEZ



KÜTÜPHANE DERVİŞİ

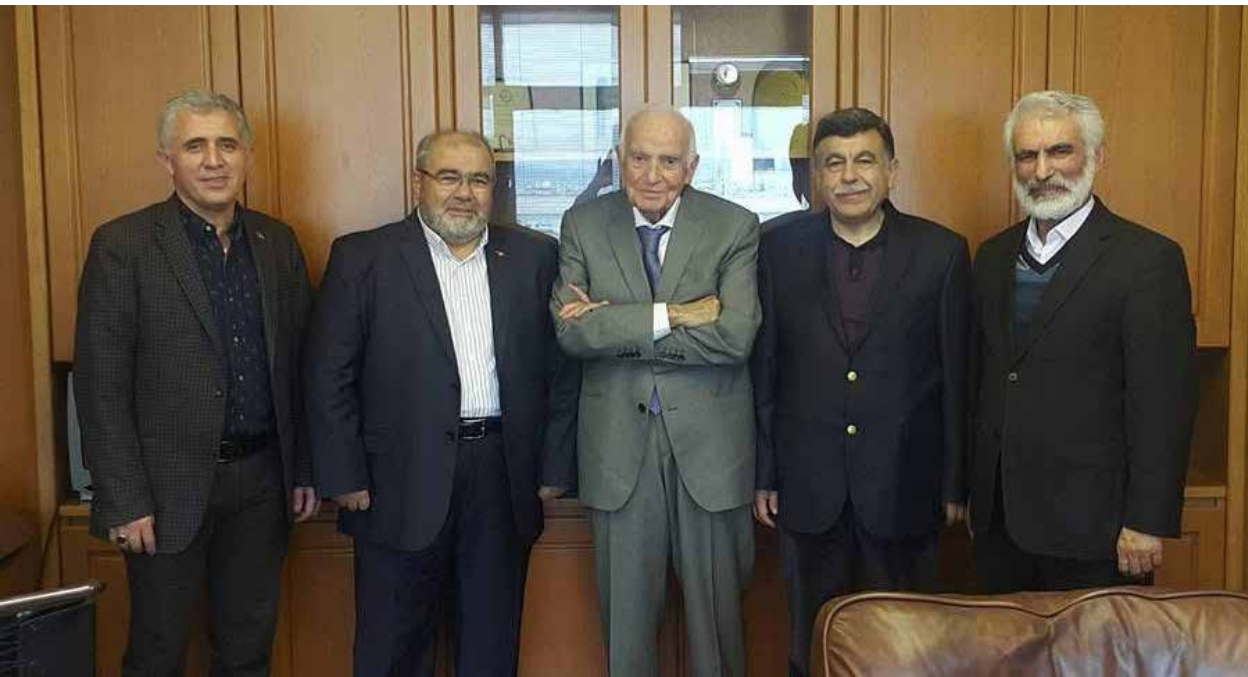
Bekir Hocamla tanışmamız Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü'ne gelmesiyle başladı.

Ben Konya Ticaret Odası Başkanı iken o, hem Yazma Eserler Kütüphane Müdürlüğü hem de Yazarlar Birliği Konya Şube Başkanlığı yapıyordu. O dönemde birbirimizle kitapla ve kültürle ilgili konularda sohbet ederdik. Bir müddet sonra birçok ortak noktamızın olduğunu tespit ettik. O günden sonra da karşılıklı ilişkilerimiz artarak devam etti. Yaklaşık son 10 yıldır bizim milletvekilliğine ve siyasete son vermemizden sonra beraberliğimiz daha da arttı. 2010'lardan itibaren birçok çalışmalarımız oldu. Birçok bir araya gelmelerimiz oldu. Hatta toplum açısından

şöyle bir ifadede bulunuyorum Bekir Şahin ile ilgili Caner Arabacı, bu iki arkadaşımızı hem çok seviyorum hem de çok şikâyetçiyim. Çünkü benim toplum tarafından bilinmeyen bir tarafımı topluma faş ettiler yani açığa vurdular. O da kitap kültürü kitapla sevgisi kitap okumayla ve Konya kültürü ile ilgili konularda topluma bizi fazla ifade ettiler.

Bir insanı tanımak için ya seyahat edeceksiniz ya da bir ticaretiniz olacak. Bekir Hoca ile ticari bir ilişkimiz olmadı fakat 2015'ten sonra birçok seyahatlerimiz oldu. Seyahatler insanların birbirini tanımasına vesile oluyor. Biz de onu tanıdıkça ondaki hususiyetleri keşfederek daha da yakın olma ihtiyacı hissettik.

Hüseyin Üzülmöz, Bekir Şahin, Caner Arabacı, Murtaza Çelikel, İlker Özkan





Mustafa Sinan Ümit, Mustafa Güçlü, Bekir Şahin Aydınlar Ocağı'nda Halil İbrahim Sayar'a saygı gecesinde bir fotoğraf

Kitap kasalıyoruz

Bekir Hoca, Kitap okuma konusunda seçicidir. Ağırlıklı olarak tarihi kitapları, yazma eserlerin özellikleri ile ilgili, hatıratlar ve toplumsal konudaki bazı kitapları okur. Bekir Hoca adına kitaplar ikiye ayrılır; bir karıştırılacak kitaplar bir de okunacak kitaplar. Gençlere okuduğu kitaplardan çok değil ama az olup çok faydalı olanları tavsiye eder. Çok kitap okuma yerine faydalı olan kitapları çok okumak lazım der. Ben de eskiden seçmeksizin tefsir, hadis, tarihten, edebiyattan romandan çok kitap okurdum. Bu ifadeyi okuduktan sonra az da olsa bir seçiciliğe gitmeye başladım. Çünkü insanın beyni bir bilgisayar belleği gibi dersek her şeyle doldurmamak lazım. Bekir Hocayla ilgili özellikle son on yıldır fırsat buldukça haftada bir olmazsa en az ayda bir, bir araya gelip kitap konusunda birbirimize bilgi teatisinde bulunmamız adet haline geldi. Bir ay içerisinde aldığımız kitapları,

okuduğumuz kitapları veya yeni çıkan kitapları birbirimize Bekir Hoca'nın tabiriyle kitap kasalıyoruz. Yaklaşık yirmi beş yıldır beraberliğimiz hiç aksamdan devam ediyor.

Kızılay'da dengeleyici bir unsur

Bekir Bey son derce nazık, nezih samimi, ihlaslı bir kardeşimiz. Ben ona kütüphanenin dervishi diyorum. Derviş meşrep anlayışla çalışmalarını sürdürüyor. Sadece kitap konusunda, kütüphane konusunda değil toplumsal konularda da derviş anlayışıyla çalışmalarını yürütüyor.

Yaklaşık son altı yıldır da Kızılay yönetiminde yine hep beraber devam ediyoruz. Kızılay yönetim kurulunda benim Başkan vekilim olarak görev yapıyor ve orada da yine bir derviş anlayışı ile çalışıyor. Benim operasyonel ve sonuç odaklı bir halimin olması bazen mücadele ve mücade azmimiz biraz toplumsal olarak dengelemeye ihtiyacı ola-

biliyor. Bekir Bey'in daha sakin olayları sükûnetle karşılayıp buna göre hareket etmesi çok faydalı oluyor. Bizim biraz sert tavrımızı onun yumuşak tavırları dengelemiş oluyor.

Konyalı iş adamı ve hayırsever Halil İbrahim Sayar'ın Kızılay'a bağışları neticesinde bir öğrenci yurdu çalışması da başladı. O işin sorumluluğunu da Bekir Bey'e verdik sağ olsun bugüne kadar koordine etti. Şu anda kırka yakın kız öğrenci bu yurtlarda kalıyor İlk zamanlar sıkıntılarımız oldu ama Bekir Bey bunların hepsini çözdü ve son beş aydır herhangi bir sorun yaşamıyoruz.

Engin Devlet Tecrübesi

Bekir Bey kırk yıldır devlette hizmet etmiş bir arkadaşımız ve devlette usul ve adabını çok iyi bilir. Başkalarının kendi kurumunda yaptığı yanlışları bile üstlerine söylemeye teeddüp eder, hiç kimseye zarar gelmesin istemeyen bir yapısı vardır. Diyelim ki bir kütüphane müdürünün yanlış bir işi var, Onu rapor edeceği zaman bizimle istişare eder, başkanım biz bunu nasıl yazacağız falan diye. İnsanlara çok fazla küsmez, insanları dinler ve herkesle iyi geçinir. Devlette edindiği tecrübeyle siyasetçilerin, devlet yöneticilerinin, amirlerin yapısını bildiği için gerekeni ama bir terbiye edep içerisinde ifade eder. Bundan dolayı da yöneticiler tarafından sevilen bir insan.

Konya Şehir Kültürü ve Hüseyin Üzülmaz kitabı

Ticaret odası başkanlığım döneminde 2000'li yılların başında Caner Arabacı bir aile üzerinden hem Konya kültürünü, Türk kül-

türünü hem de toplumsal kültürü yansıtacak çalışma yapmak istediğini söyledi. Batıda bunun olduğunu Türkiye'de olmadığını da ilave etti. 2011-12'den sonra projeye Bekir hocayı da dâhil ettik ve çalışmaya başladık. Bekir Bey bu uzun soluklu bir çalışma olacak dedi. Çalışmayı önceleri yaklaşık 3000 sayfalık bir külliyyat gibi düşünmüştük. Daha sonra belediyeden Hasan Yaşar Bey'in talebi üzerine farklılaştırarak O çalışmayı tamamladık. Burada Bekir Bey'in çok büyük gayretleri oldu özverileri oldu. Bekir Bey şimdi geri kalanını tamamlamak istiyor, yapalım diyor. Konya Şehir kültürü ve Hüseyin Üzülmaz kitabı çıktıktan sonra çok olumlu tepkiler geldi. Başbakanlık konuşma metinleri hazırlayan Edebiyat Fakültesi mezunu arkadaşımıza kitabı göndermiştim. Nasıl bir kitap olmuş dediğimde "abi su gibi bir kitap olmuş" diye cevap vermişti. Eğer Bekir Hoca ile Caner Hoca bir araya gelir de bu işi gerçekleştirirlerse bu külliyyatı daha genişleterek basacağız. Ancak son zamanlarda İş yoğunluğundan biraz az görmemizden şikâyet ediyorum. Kendisine sağlıklı uzun ömürler diliyorum.

